

SELETUSKIRI
maaeluministri määruse “Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antav toetus”
muutmise eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna põllumajanduskeskkonna büroo peaspetsialist Timo Anis (tel 625 6532, timo.anis@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Ketlyn Roze (tel 625 6127, ketlyn.roze@agri.ee) ja keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse maaeluministri 22. aprilli 2015. a määrust nr 39 “Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antav toetus”. Määrust muudetakse, et toetada “Eesti maaelu arengukava 2014–2020” (edaspidi *MAK 2014–2020*) vahenditest ka neid erametsaomanikke, kes aitavad kaasa unikaalsete või ohus olevate loodusväärtuste kaitsmisele väljaspool Natura 2000 ala. Edaspidi hüvitatakse ka looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 4 nimetatud kaitstava loodusobjekti sihtkaitsevööndis asuval erametsamaal looduskaitsete piirangute järgimine.

Toetuse ühikumäär Natura 2000 sihtkaitsevööndis või looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 4 nimetatud kaitstava loodusobjekti sihtkaitsevööndis asuva metsaala ühe hektari kohta on 110 eurot kalendriaastas. Sama ühikumäära alusel on seni toetust makstud Natura 2000 sihtkaitsevööndis asuva metsaala kohta.

Eelnõuga tehtavate muudatuste aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 30 lõike 6 punkt b, mille kohaselt on toetust võimalik maksta ka muudele piiritletud looduskaitsealadele väljaspool direktiivide 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ kohaselt määratud Natura 2000 põllumajandus- ja metsaala, kuid nende alade pindala ei tohi ületada viit protsenti kogu Eesti Natura 2000 territoriaalsesse kohaldamisalasse kuuluvate alade pindalast.

Hetkel väljaspool Natura 2000 võrgustikku asuval kaitsealal ja püsielupaigal looduskaitsete piirangute järgimise eest toetust ei maksta, kuigi piirangud on sarnased või isegi samad. Natura 2000 võrgustiku alal on toetusõiguslikku erametsamaad umbes 81 300 hektarit. Erametsamaad väljaspool Natura 2000 võrgustikku asuvat sihtkaitsevööndit on kokku umbes 5000 hektarit. Eelnimetatud sihtkaitsevööndi pindala võib mõningal määral uute alade (nt lendorava püsielupaigad) kaitse alla võtmisega suureneada, kuid nimetatud pindala jääb igal juhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 30 lõike 6 punktis b märgitud viie protsendi piiresse. Arvestades senist praktikat, mille kohaselt taotletakse Natura 2000 erametsamaa toetust kogu selle toetuse saamiseks toetusõiguslikust alast umbes 70 protsendi kohta, on toetuse reaalne rahastamisvajadus aastateks 2017–2020 kokku 1,232 miljonit eurot. Natura 2000 erametsamaa toetuse eelarvet suurendatakse MAK 2014–2020 meetme “Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse” vahendite arvelt.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse pealkirja. Kehtiva määruse pealkirjast (s.o “Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antav toetus”) tuleneb, et toetust makstakse üksnes Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta, kuid eelnõuga tehtavate muudatuste kohaselt see 2017. a taotlusvoorst alates muutub. Uus pealkiri (s.o “Natura 2000 erametsamaa toetus”) viitab täpsemini sellele, et makstakse Natura 2000 erametsamaa toetust, kuid seda mitte üksnes Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta. Uus pealkiri on seega kooskõlas eelnõuga tehtavate muudatustega.

Eelnõu punktiga 2 tehtava muudatusega täpsustatakse määruse § 1 tekstis toetuse nime. Muudatuse vajadust on selgitatud punktis 1.

Eelnõu punktiga 3 sõnastatakse uuesti määruse § 2 tekst. Keskkonnaministeriumi ettepanekul ja Vabariigi Valitsuse soovil laiendatakse Natura 2000 erametsamaa toetuse maksmist ka looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud loodusobjektide (s.o kaitsealad ja püsielupaigad) sihtkaitsevööndis asuva erametsamaa kohta, mis ei asu Natura 2000 alal. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 30 lõike 6 punkt b võimaldab selliste alade kohta toetust maksta viie protsendi ulatuses kogu Eesti Natura 2000 territoriaalsesse kohaldamisalasse kuuluvate alade kogupindalast, mis on umbes 5000 hektarit. Seega lisandub toetusõiguslike metsaalade pindalale umbes 5000 hektarit sihtkaitsevööndi alust erametsamaad.

Eelnõu punktiga 4 sõnastatakse uuesti määruse § 3 lõige 1, mille kohaselt on edaspidi toetuse ühikumäär nii Natura 2000 sihtkaitsevööndis kui ka looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktides 1 või 4 nimetatud kaitstava loodusobjekti sihtkaitsevööndis asuva metsaala ühe hektari kohta 110 eurot kalendriaastas.

Samuti sõnastatakse keelelise korrektsuse tagamiseks uuesti ka määruse § 3 lõige 2. Nimetatud säte sisuliselt ei muutu.

Eelnõu punktiga 5 sõnastatakse uuesti määruse § 6 lõike 1 sissejuhatav lause. Nimetatud sätte kohaselt rakendatakse ühesuguseid nõuded toetusõigusliku maa kohta olenemata sellest, kas see paikneb Natura 2000 alal või mitte. Toetust võib jätkuvalt taotleda üksnes taotleja omandis oleva metsaala kohta (taotleja, kelle omandis on metsamaa).

Eelnõu punktiga 6 asendatakse lühend sõnaga, kuna määruses lühendeid ei kasutata.

Eelnõu punktiga 7 muudetakse toetuse taotlusvormi seoses eelnõuga tehtavate muudatustega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 17.12.2013, lk 549–607), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise

tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.07.2014, lk 1–17), komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68), ja komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124).

4. Määruse mõjud

Määruse muutmine ja Natura 2000 erametsamaa toetuse saajate ringi laiendamine võimaldab oluliselt vähendada ebavõrdsust erametsamaal looduskaitsete piirangute järgimise hüvitamisel ning aitab seeläbi enam kaasa tasakaalustatud maaelu arengule. Vajadusele väljaspool Natura 2000 võrgustikku asuvate kaitstavate alade erametsaomanikke toetada on ühtlasi viidatud “Looduskaitse arengukavas aastani 2020”.

Natura 2000 erametsamaa toetuse senistele taotlejatele ei too määruse muudatused toetuse taotlemisel ega selle saamisel kaasa suuri muudatusi – muutub üksnes taotlusvorm. Samuti ei muutu toetuse ühikumäärad. Küll aga annab riik eelnõuga tehtavate muudatusega võimaluse toetust taotleda ka sellistel erametsaomanikel, kelle metsamaa asub looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 4 nimetatud kaitstava loodusobjekti sihtkaitsevööndis, kuid mis ei asu samas Natura 2000 alal. Kuna nõuded sihtkaitsevööndile nii Natura 2000 alal kui ka nimetatud alast väljaspool on suuresti sarnased, siis otsustatigi ebavõrdsuse vähendamiseks hakata toetust maksma ka väljaspool Natura 2000 ala asuval erametsamaal looduskaitsete piirangute järgimise eest. Selliseid alasid on Keskkonnaministeeriumi hinnangul Eestis umbes 5000 hektarit.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise ei kaasne olulisi investeeringuid vajavaid kulusid, sest kasutada saab olemasolevaid Natura 2000 erametsamaa toetuse rakendamiseks väljaarendatud lahendusi, sh infosüsteemi ja kaardirakendust.

Arvestades senist praktikat, mille kohaselt taotletakse Natura 2000 erametsamaa toetust kogu selle toetuse saamiseks toetusõiguslikust alast umbes 70 protsendi kohta, on toetuse reaalne eelarvevajadus MAK 2014–2020 perioodi lõpuni umbes 1,232 miljonit eurot. Natura 2000 erametsamaa toetuse eelarvet suurendatakse MAK 2014–2020 meetme “Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse” eelarve vahendite arvelt.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse õigusaktide eelnõude elektroonilises kooskõlastamise süsteemis EIS kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning teadmiseks

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile ja SA Erametsakeskusele. Eelnõu saadetakse informatsiooniks ka MAK 2014–2020 seirekomisjonile.